

Missionssyn gennem 200 år: Kilder til DMS/Danmissions historie
Harald Nielsen
Eksistensen 2021

Anmeldt af Mogens S. Mogensen

I september i år, 200 år efter DMS's grundlæggelse, afholdt Danmission, der som bekendt blev til som en fusion mellem DMS og Santalmissionen, sit repræsentantskabsmøde, hvor tidligere generalsekretær Harald Niensens nye bog, «Missionssyn gennem 200 år. Kilder til DMS/Danmissions historie» (Eksistensen 2021) blev uddelt til alle deltagere. Efter at have læst bogen må jeg konkludere, at bestyrelsen ikke kunne have valgt en mere relevant jubilæumsgave til deltagerne, som netop skulle drøfte et forslag til et nyt missionssyn på dette møde.

Bogens hoveddel består af elleve dokumenter, der sætter ord på missionssynet, som det i sin forskellighed har reflekteret missionsselskabets arbejde gennem 200 år. Som introduktion til disse 11 missionsdokumenter præsenterer Harald Nielsen den historie og kontekst, som missionsdokumenterne blev til i. Dermed giver han på 13 sider en kort og klar fremstilling af DMS/Danmissions historie, som jeg kunne forestille mig og håbe, ville give mange læsere lyst til at fordybe sig i forfatterens *Magnum Opus*, nemlig hans tobindsværk om «Det danske Missionsselskabs historie 1821–1985» (2019), der lige som denne bog er en guldgrube for alle missionsinteresserede.

Bogens første tekst er Bone Falck Rønnes tale ved DMS's stiftelse den 17. juni 1821. En tekst, som bl.a. udmærker sig ved, at DMS's stifter her præsenterer et missionssyn, hvor evangelisering/forkyndelse og diakoni sidestilles: missionens opgave er at bidrage til, at mennesker reddes både «fra timelig og åndelig jammer». Med henvisning til Matt 28,18-20 peger han på, at opgaven omfatter både jøder, muslimer og hedninge.

De teologiske bevægelser eller retninger, som på forskellige tider var dominerende i DMS's bestyrelse, reflekteres i missionsdokumenterne. Vi møder både grundtvigsk og indremissionsk inspirerede holdninger til mission. Her er det interessant at bemærke, at den grundtvigsk inspirerede formand J. F. Fenger i 1836 lagde vægt på, at ethvert missionsarbejde måtte søges afsluttet. «Dermed forstaar jeg, at det folk, til hvilket Missionen er kommet, har hævet sig saavidt til kristelig Selvstændighed, at de ikke mere trænger til Lærere af Moderfolket, men staar som et uafhængigt Kirkesamfund». Hermed foregreb Fenger de tre-selv-missionsteorier blev fremlagt mange år senere.

Kampen om ydre missions forankring afspejles også i de forskellige missionsdokumenter. Var ydre mission hele kirkens sag, som DMS's formand C. A. H. Kalkar plæderede for, eller var det kun «den levende menigheds»»»»«H» sag, som var Vilhelm Becks synspunkt, med den tilføjelse at det var indre missionsamfundene, som

udgjorde «den levende menighed». Det er også værd at bemærke, at der gennem hele missionsselskabets historie har været en debat om, hvorvidt der skulle være en arbejdsdeling mellem dem, der engagerede sig i mission i Danmark, og dem, der engagerede sig i mission i verden.

Vi møder også en diskussion om lægemissionens plads i missionsarbejdet. Lægmissionæren Chr. Frimodt-Møller fastholdt i 1907, at lægemissionen havde sin selvstændige betydning i opfyldelsen af missionsbefalingen og derfor ikke skulle praktiseres med det formål at gøre tilhørerne mere modtagelige for forkyndelsen. Der var et vigtigt kristent vidnesbyrd i lægemissionen, men den lægelige hjælp skulle ydes til alle, der havde behov, uden bagtanker. Dermed blev et vigtigt princip for forholdet mellem evangelisering og diakoni slået fast, et princip, som DMS siden fulgte.

I to artikler af Indiens-missionærer, nemlig Esther Fæhring (fra 1919) og Kaj Baagø (fra 1964), der begge brød med DMS pga. uenighed om missionssynet, møder vi et opgør med den måde, missionen traditionelt havde forholdt sig til indisk kultur og religion. Fæhring og Baagø foregriber med deres kritik de teorier om inkulturering og inreligionisering, som først slog igennem – også i DMS – mange årtier senere. Evangeliet skulle ikke eksporteres i en vestlig kulturel klædedragt, men udtrykkes i indisk kulturelle former. Og missionens opgave var ikke at bekæmpe de ikke-kristne religioner og søge at erstatte dem med (den vestlige verdens tolkning af) kristendom, men «at plante evangeliet i hinduismen og buddhismen».

Det næstsidste dokument, som blev vedtaget i 2003 efter en årelang proces, handler om det fusionerede missionsselskabs missionssyn. Missionssynet i dokumentet bygger nu på en forståelse af mission som «Guds mission» og som «følgeskab» med partnerkirker i en mission, hvor overskrifterne er «vidnesbyrd», «diakoni og udviklingsarbejde», «undervisning» og «samtale med mennesker af forskellig tro». I 2015 præciseres det, at forkyndelsen og diakonien «er to selvstændige hovedopgaver, der ikke kan sammenblandes, ikke kan skille og ikke kan erstatte hinanden» – en formulering, som DMS's stifter Bone Falck Rønne sikkert også kunne skrive under på. Tematisk sammenfattes missionssynet nu i ordene «udbredelse af den kristne tro», «dialog» og «fattigdomsbekæmpelse».

Hver af de elleve missionssynstekster er naturligvis præget af deres tid, men det er for denne læser bemærkelsesværdigt, hvor relevante flere af de problemstillinger, som behandles i disse historiske dokumenter, der stadig er relevante og kan udfordre og inspirere os i dag. Det er nemlig en rig dansk missionsteologisk tradition, som Harald Nielsen her giver læserne en unik mulighed for at komme i dialog med, så de kan forholde sig til, hvad der er værd at bygge videre på i dansk mission i dag. Egentlig ville det derfor have været meget frugtbart, om repræsentantskabets medlemmer havde fået bogen i god tid inden repræsentantskabsmødet, så de havde være endnu bedre rustet til at deltage i debatten om det missionssynsdokument, som bestyrelsen fremlagde – og fik vedtaget.

Men man bliver aldrig færdig med at overveje, hvilket missionssyn et missionselskab skal styre efter; det er en fortløbende proces, som Harald Niensens bog på forbilledlig vis dokumenterer. Kampen om missionssynet vil naturligvis også fortsætte i de kommende år, og dér vil Harald Niensens bog være en vigtig ressource at trække på for alle, der ønsker at reflektere over, hvordan mission igennem tiden har været forstået, og hvordan vi kan forstå mission i vores aktuelle nationale og globale kontekst. (Denne anmeldelse er også at finde på anmelderens private blog).